

NATIONAL INSTITUTE OF RURAL DEVELOPMENT & PANCHAYATI RAJ
(An organisation of Ministry of Rural Development, Government of India)
Rajendranagar, Hyderabad – 500 030

October 6, 2021

Press Release: MOU between NIRDPR and CIPS

National Institute of Rural Development and Panchayati Raj (NIRD&PR), Hyderabad an autonomous organisation of Government of India and Centre for Innovations in Public Systems (CIPS), Hyderabad is an autonomous body in the campus of Administrative Staff College of India have signed an MoU today i.e., 06th October, 2021 wherein it was decided to work together in the field of Rural development/Rural transformation by jointly identifying areas of intervention and bring in innovative practices that have potential for replication, concentrate on transfer and adaptation of rural technologies, promote, familiarise, disseminate to the root level the various flagship programmes, to jointly take up the projects from Government of India and other agencies, exchange of knowledge and expertise of both the institutions with each other including exchange of resource persons, to work with regard to the aspects of Good Governance etc. It is further decided to hold Regional, National level Workshops and Conferences and Training programmes on various subjects relevant for improving rural livelihoods and replication of innovative practices etc.

While the above are the areas of work in general to be carried on for the next three years it has been decided to commence the work immediately in respect of identifying the rural

innovations and encourage innovators through the NIRDPR upcoming Rural Innovative Start-up Conclave besides to work on the Bamboo technologies, Fisheries technologies and Moringa cultivation and its value chain etc. It is also decided that the Joint Coordination Committee (JCC) constituted will meet atleast once in a quarter to review and discuss with regard to the implementation of the tasks set forth for themselves for achieving the objectives of the MoU signed.

On behalf of NIRD&PR Dr. G.Narendra Kumar, IAS., Director General, on behalf of CIPS, Shri C. Achalendar Reddy, IFS (R), Director have signed the MoU in the presence of Dr G Venkata Raju, Professor, Dr. Ramesh Sakthivel, Associate Professor, Mr. Mohammad Khan, Senior Consultant, Shri Manoj Kumar, Assistant Registrar, NIRD&PR and Dr. Fareed Ahmed, Advisor, CIPS, Mrs. Sri Vidya, Manager, Administration, CIPS.

एनआईआरडीपीआर की 64वीं आम परिषद बैठक आयोजित

हैदराबाद, 30 सितंबर-(मिलाप ब्यूरो) ग्रामीण विकास मंत्रालय भारत सरकार के तहत स्वायत्त संगठन तथा उत्कृष्टता केंद्र राष्ट्रीय ग्रामीण विकास और पंचायती राज संस्थान (एनआईआरडीपीआर), हैदराबाद की आज 64वीं आम परिषद की बैठक आयोजित की गयी। वीडियो कॉन्फ्रेंसिंग के माध्यम से बैठक की अध्यक्षता केंद्रीय ग्रामीण विकास एवं पंचायती राज मंत्री गिरिराज सिंह ने की। उन्होंने एनआईआरडीपीआर की हिन्दी वेबसाइट तथा ग्रामीण युवाओं को सशक्त बनाने और योग्यता के अनुसार उन्हें रोजगार की संभावनाओं से जोड़ने के लिए कौशल आपत्ती 2.0 ऐप को भी लांच किया।

प्राप्त जानकारी के अनुसार, बैठक में गिरिराज सिंह ने एनआईआरडीपीआर द्वारा ग्रामीण क्षेत्रों की दिशा किए जा रहे कार्यों पर प्रकाश डालते हुए स्वयं सहायता समूहों के संवर्द्धन पर बल दिया। इस क्षेत्र में संस्थान की भूमिका का

उल्लेख करते हुए इनकी संख्या 8 से 10 करोड़ करने की दिशा में ध्यान केंद्रित करने की बात उन्होंने कही। आने वाले समय में इसका प्रभाव जीडीपी में 1.5 से 2 प्रतिशत की वृद्धि पर पड़ सकता

बैठक को संबोधित करते
केंद्रीय मंत्री गिरिराज सिंह।

है। उन्होंने प्रत्येक ग्राम पंचायत के लिए वार्षिक कृषि बजट विकसित करने, जलवायु परिवर्तन अवधारणा और वनीकरण को बढ़ावा देने, जल संरक्षण 'प्रति बूंद अधिक फसल', ग्रामीण समुदाय द्वारा अपनाने के लिए नवीन और वैकल्पिक प्रौद्योगिकियों के

हस्तांतरण, ग्रामीण विकास पर आवश्यक प्रभाव लाने के लिए विशेष रूप से जेंडर बजटिंग और जवाबदेही तथा ग्रामीण परिवर्तन के केंद्र बिंदु के रूप में मानव संसाधन लाभांश सहित अन्य विषयों पर बल दिया।

राष्ट्रीय ग्रामीण विकास और पंचायती राज संस्थान हैदराबाद के महानिदेशक डॉ. जी. नरेंद्र कुमार ने बैठक दौरान दिए गए विभिन्न सुझावों को पूरा करने का आश्वासन देते हुए केंद्रीय सहित अन्य सदस्यों का उनके मार्गदर्शन के लिए धन्यवाद दिया। साथ ही एनआईआरडीपीआर को ग्रामीण भारत को नीतियों के अनुरूप बदलने के लिए महत्वपूर्ण भूमिका निभाने तथा इस दिशा में भारत सरकार के उद्देश्यों को पूरा करने में योगदान देने की प्रतिबद्धता भी जताई। कार्यक्रम में ग्रामीण विकास राज्य मंत्री साध्वी निरंजन ज्योति, आम परिषद के उपाध्यक्ष नागेंद्रनाथ सिन्हा सहित अन्य गणमान्य ने हिस्सा लिया।

THE
FREEDOM PRESS
HONEST JOURNALISM

National Workshop on 'People's Plan Campaign' held at NIRDPR

FREEDOM PRESS BUREAU

Hyderabad, Sep 13: The National Institute of Rural Development and Panchayati Raj (NIRD-PR), Rajendranagar Hyderabad has organized one-day national level workshop on 13th Sep 2021, for the State Nodal officers (SNOs) on People's Plan Campaign (PPC) 2021 for formulation of a comprehensive Gram Panchayat Development Plans (GPDP), Block Panchayat Development Plans (BPDP) and District Panchayat Development Plans (DPDP), by all three tiers of Panchayats across the country from 2nd October 2021 to 31st January 2022.

Nagendra Nath Sinha, Secretary, Ministry of Rural Development (MoRD), Sunil Kumar Secretary, Ministry of Panchayati Raj (MoPR), Dr G Narendra Kumar, Director General, NIRD-PR, Dr C.S Kumar Additional Secretary, MoPR, Smt Rekha Yadav Joint Secretary MoPR and Maneesh Garg, Joint Secretary Ministry of Education participated in the

inaugural session of this workshop. Secretary Rural Development stated that the Campaign is an intensive and structured exercise for planning through convergence between Panchayats and concerned departments of the State. Visioning at Gram panchayat level is very important and planning activities should focus towards livelihood, basic and social services.

ఫిట్ ఇండియా ఫ్రీడమ్ రన్

రాజేంద్రనగర్, అక్టోబర్ 1(ఆంధ్రజ్యోతి): రాజేంద్రనగర్‌లోని జాతీయ గ్రామీణాభివృద్ధి పంచాయతీరాజ్ (ఎన్‌ఐఆర్‌డీపీఆర్) సంస్థ శుక్రవారం ఫిట్ ఇండియా ఫ్రీడమ్ రన్-2.0ను నిర్వహించింది. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 75 సంవత్సరాలు కావస్తున్న సందర్భంగా నిర్వహిస్తున్న ఆజాదీ కా అమృత్ మహోత్సవ్‌లో భాగంగా కేంద్ర క్రీడలు, యువజన సర్వీసుల శాఖ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన 21వ రన్‌ను ఎన్‌ఐఆర్‌డీపీఆర్ డైరెక్టర్ జనరల్ డాక్టర్ నరేంద్రకుమార్ జెండా ఊపి ప్రారంభించారు. ఆగస్టు 13 నుంచి అక్టోబర్ 2వ తేదీ వరకు చేపట్టిన రన్‌ను దేశవ్యాప్తంగా నిర్వహించామని ఎన్‌ఐఆర్‌డీపీఆర్ డైరెక్టర్ జనరల్ డాక్టర్ నరేంద్రకుమార్ తెలిపారు.

ఫిట్ ఇండియా ఫ్రీడమ్ రన్

రన్ను ప్రారంభిస్తున్న ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్
డైరెక్టర్ రాజేంద్రకుమార్

ఏజీవర్సిటీ: ఆజాద్ కీ అమృత్ మహోత్సవాల్లో
భాగంగా శుక్రవారం రాజేంద్రనగర్లోని
గ్రామీణాభివృద్ధి పంచాయతీరాజ్ సంస్థ
(ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్) కార్యాలయంలో ఫిట్ ఇం
డియా ఫ్రీడమ్ రన్ను సంస్థ డైరెక్టర్ డాక్టర్
జి.నరేంద్ర కుమార్ జెండా ఊపి ప్రారంభిం
చారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్
ఉద్యోగులు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

స్వయం సహాయక సంఘాల బలోపేతానికి చర్యలు

కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి గిరిరాజ్ సింగ్

రాజేంద్రనగర్, న్యూఢిల్లీ: దేశంలో స్వయం సహాయక సంఘాలను మరింత బలోపేతం చేసే దిశగా అన్ని చర్యలు తీసుకోవాలని కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి, పంచాయతీరాజ్ శాఖల మంత్రి గిరిరాజ్ సింగ్ అధికారులకు సూచించారు. గ్రామీణాభివృద్ధి, పంచాయతీరాజ్ శాఖ కౌన్సిల్ సమావేశం గురువారం వర్చువల్ విధానంలో నిర్వహించారు. రాజేంద్రనగర్ లోని గ్రామీణాభివృద్ధి, పంచాయతీరాజ్ (ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్) నేతృత్వంలో జరిగిన ఈ సమావేశంలో ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న కేంద్ర మంత్రి దృశ్య మాధ్యమం ద్వారా ప్రసంగించారు. స్వయం సహాయక సంఘాల సంఖ్యను 8 నుంచి 10 కోట్లకు పెంచే విషయంపై దృష్టి సారించనున్నట్లు తెలిపారు. గ్రామ పంచాయతీలలో వార్షిక వ్యవసాయ బడ్జెట్ ను తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉందని అభిప్రాయపడ్డారు. గ్రామాల్లో మొక్కల పెంపకంపై మరింత దృష్టి సారించాలన్నారు. ఈ సందర్భంగా ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్ నూతనంగా హిందీ భాషలో రూపొందించిన వైబ్ సైట్ ను మంత్రి ఆవిష్కరించారు. కౌశల్ యాస్టీ పేరుతో కొత్త యాప్ ను ప్రారంభించారు.

పల్లెల అభివృద్ధికి ప్రణాళికే కీలకం

వ్యవసాయ యూనివర్సిటీ, సెప్టెంబర్ 13 : పల్లెల అభివృద్ధికి ప్రణాళికే కీలకమని నేషనల్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ రూరల్ డెవలప్ మెంట్ అండ్ పంచాయతీ రాజ్ (ఎన్ ఐ ఆర్ డీ పీ ఆర్) మినిస్టర్ ఆఫ్ రూరల్ డెవలప్ మెంట్ జాతీయ కార్యదర్శిలు నాగేంద్రనాథ్ సింహా, సునీల్ కుమార్ అన్నారు. సోమవారం రాజేంద్రనగర్ లోని ఎన్ ఐ ఆర్ డీ పీ ఆర్ కార్యాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన ఒక్కరోజు వర్క్ షాపులో వారు పాల్గొని మాట్లాడారు. సభి యోజనా సభావికాస్, జీపీడీపీ, బీపీడీపీ, డీపీడీపీ తదితర విభాగాలకు చెందిన 2022-23 ఏడాదికి ప్రణాళికపై సమీక్ష నిర్వహించారు.

‘గ్రామాల సమగ్రాభివృద్ధికి

ప్రణాళికలు రూపొందించాలి’

రాజేంద్రనగర్, సెప్టెంబర్ 13(ఆంధ్ర జ్యోతి): గ్రామాల అభివృద్ధికి కోసం సర్పంచ్ల ఆధ్వర్యంలో చేపడుతున్న గ్రామ పంచాయతీ డెవలప్ మెంట్ ప్లాన్లు అభివృద్ధికి ఉపయోగపడేవిగా ఉండాలని కేంద్ర పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వశాఖ కార్యదర్శి సునీల్ కుమార్, గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి నరేంద్రనాథ్ సిన్హాలు అన్నారు. రాజేంద్రనగర్లోని జాతీయ గ్రామీణాభివృద్ధి పంచాయతీరాజ్ సంస్థ(ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్)లో సోమవారం గ్రామ పంచాయతీల అభివృద్ధి కోసం చేపడుతున్న ప్రణాళికలపై 28 రాష్ట్రాలు, కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల నోడల్ ఆఫీసర్లకు జరిగిన ఒకరోజు వర్క్ షాప్ లో వారు పాల్గొని ప్రసంగించారు.

రక్షిత మంచినీటి సరఫరా, పారిశుధ్య నిర్వహణ, ఆరోగ్యం, విద్యా, నైపుణ్యాభివృద్ధిలో యువతకు శిక్షణ కార్యక్రమాలు, పౌష్టికాహారం, తదితర అంశాలలో సమగ్ర అభివృద్ధి జరగాలన్నారు. కార్యక్రమంలో ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్ డైరెక్టర్ జనరల్ డాక్టర్ నరేంద్రకుమార్, కేంద్ర పంచాయతీరాజ్ అదనపు కార్యదర్శి సీఎస్ కుమార్, సంయుక్త కార్యదర్శులు రేఖాయాదవ్, మనీష్ గార్గ్, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

స్వయం సహాయక సంఘాల బలోపేతానికి కృషి చేయాలి

● కేంద్ర సహాయ మంత్రి గిరిరాజ్ సింగ్

రాజేంద్రనగర్, సెప్టెంబర్ 30(ఆంధ్రజ్యోతి): మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలను బలోపేతం చేయడానికి జాతీయ గ్రామీణాభివృద్ధి పంచాయతీ రాజ్ సంస్థ(ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్) ప్రధాన భూమిక పోషించాలని కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి పంచాయతీరాజ్ శాఖ సహాయ మంత్రి గిరిరాజ్ సింగ్ అన్నారు. రాజేంద్రనగర్లోని ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్ 64వ జనరల్ కౌన్సిల్

మీటింగ్ ఆన్లైన్ పద్ధతిలో గురువారం జరిగింది. ఈ సందర్భంగా మంత్రి గిరిరాజ్ సింగ్ మాట్లాడుతూ రాబోయే రోజుల్లో ఎనిమిది కోట్లుగా ఉన్న స్వయం సహాయక సంఘాల బలాన్ని పది కోట్లకు పెంచాలని అన్నారు. కార్యక్రమంలో కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ సహాయ మంత్రి సాద్వి నిరంజన్ జ్యోతి, గ్రామీణాభివృద్ధిశాఖ కార్యదర్శి నరేంద్రనాథ్ సింగ్, ఎన్ఐఆర్డీపీఆర్ డైరెక్టర్ జనరల్ డాక్టర్ నరేంద్రకుమార్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

एनआईआरडीपीआर और सीआईपीएस में करार

हैदराबाद, 6 अक्टूबर-(मिलाप ब्यूरो) भारत सरकार के एक स्वायत्त संगठन राष्ट्रीय ग्रामीण विकास और पंचायती राज संस्थान (एनआईआरडी एंड पीआर), हैदराबाद और सार्वजनिक प्रणालियों में नवाचार वेंद्र (सीआईपीएस), हैदराबाद के बीच आज प्रशासनिक स्टाफ कॉलेज परिसर में एक करार पर हस्ताक्षर किए गये।

ग्रामीण क्षेत्र में विकास और परिवर्तन के लिए संयुक्त रूप से क्षेत्रों की पहचान करने और नवोन्मेषी प्रथाओं को लागू करने के उद्देश्य से दोनों वेंद्रीय संस्थाओं ने आज साझेदारी करने का निर्णय लेते हुए यह करार किया। विशेष रूप से ग्रामीण प्रौद्योगिकियों के हस्तांतरण और अनुकूलन पर ध्यान केंद्रित कर उन्हें बढ़ावा देने, भारत सरकार और अन्य एजेंसियों से संयुक्त रूप से परियोजनाओं को शुरू करने के

करार के दौरान उपस्थित एनआईआरडीपीआर और सीआईपीएस के प्रतिनिधि।

लिए विभिन्न कार्यक्रमों से परिचित कराने का उद्देश्य इस साझेदारी द्वारा लक्षित है। यहाँ जारी प्रेस विज्ञप्ति में बताया गया कि नवोन्मेषी प्रथाओं को जमीनी स्तर तक प्रसारित करने के साथ दोनों संस्थानों के ज्ञान और विशेषज्ञता का आदान-प्रदान करने के लिए कदम उठाए जाएँगे। इसके तहत क्षेत्रीय एवं राष्ट्रीय स्तर की

कार्यशालाएँ आयोजित की जाएँगी और ग्रामीण आजीविका में सुधार और नवीन प्रथाओं की प्रतिकृति आदि के लिए प्रासंगिक विभिन्न विषयों पर सम्मेलन और प्रशिक्षण कार्यक्रमों का आयोजन किया जाएगा।

करार के अनुसार, एनआईआरडीपीआर आगामी वर्षों में ग्रामीण नवाचारों की पहचान करने

और ग्रामीण अभिनव स्टार्ट-कॉन्क्लेव के अलावा नवोन्मेषको प्रोत्साहित करने के लिए तुरंत शुरू करेगा। बांस प्रौद्योगिकी मत्स्य पालन प्रौद्योगिकियों मोरिंगा की खेती तथा मूल्य श्रृंखला आदि पर काम किया जाएगा। व के अनुसार, एक संयुक्त सम-समिति निर्धारित कार्यों कार्यान्वयन के संबंध में च करने तथा कार्यों की सम करने के लिए त्रैमासिक बैठ आयोजित करेगी। एनआईआर एंड पीआर के महानिदेशक जी. नरेंद्र कुमार और सीआईपीएस के निदेशक अचलेंद्र रेड्डी ने समझौते पर हस्त किए। अवसर पर डॉ. जी. वें राजू, डॉ. रमेश शक्तिवेल, मोह खान, मनोज कुमार, डॉ. फ अहमद एवं अन्य उपस्थित थे।